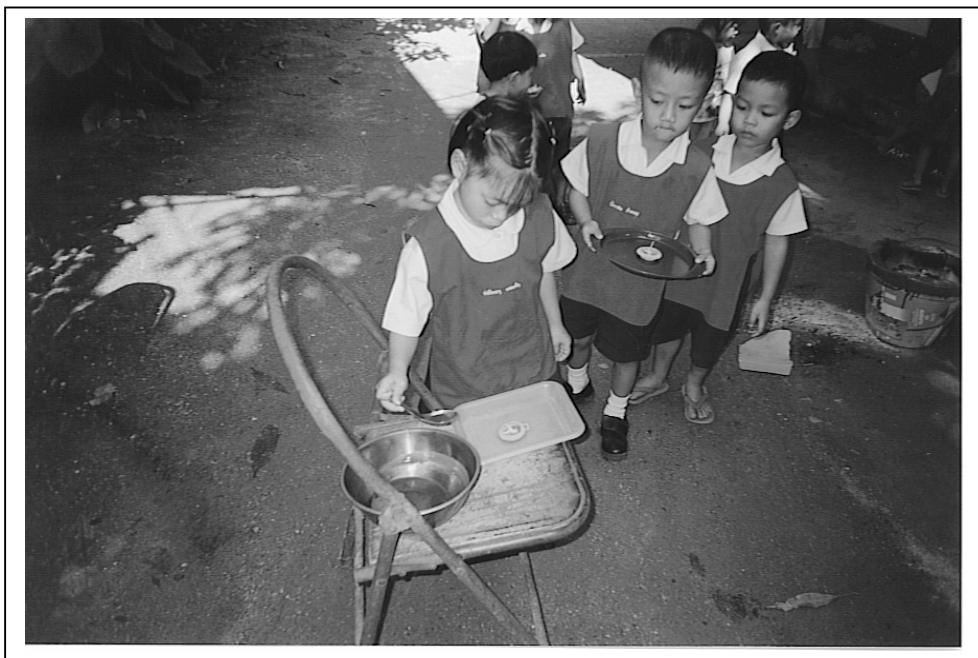

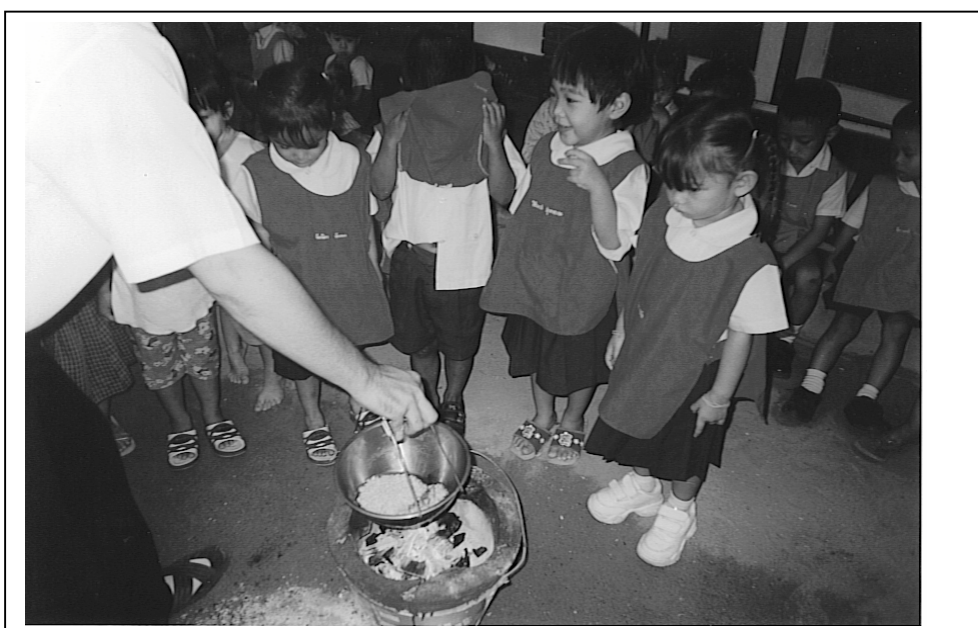
รูปที่ 3.44 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายสำหรับเด็กอนุบาล 1”

รูปภาพที่ 3.45 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายสำหรับเด็กอนุบาล 1”

รูปภาพที่ 3.46 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่หลากหลายสำหรับเด็กอนุบาล 1”

รูปภาพที่ 3.47 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“กิจกรรมเสริมประสบการณ์ที่让孩子เรียนรู้จากประสบการณ์จริง (อนุบาล 1)”

รูปภาพที่ 3.48 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“เด็กเตรียมอนุบาลเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน”

รูปภาพที่ 3.49 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“เด็กเตรียมอนุบาลได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง”

รูปภาพที่ 3.50 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“เด็กเตรียมอนุบาลได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง”

รูปภาพที่ 3.51 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“ครูประจำชั้นกับเด็กเตรียมอนุบาลในศูนย์”

รูปภาพที่ 3.52 รูปประกอบการทำกิจกรรม
“ครูประจำชั้นกับเด็กอนุบาล 1 ในศูนย์”

6.3.4 กิจกรรมการนิเทศการใช้หลักสูตร

จุดเน้นของกิจกรรมนี้จะมุ่งไปที่ความร่วมมือระหว่างคณะผู้วิจัย ครูประจำชั้น และผู้ปกครอง ในการประเมินผลการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก โดยใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 ซึ่งกิจกรรมมีรายละเอียดดังนี้

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันด้านการนิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตร ได้แก่ คณะกรรมการศูนย์และผู้ปกครองของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท้าวบุญเรือง
- (2) เพื่อร่วมกันจัดทำแบบประเมินผลการใช้หลักสูตรของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท้าวบุญเรือง
- (3) เพื่อร่วมกันประเมินผลการใช้หลักสูตร โดยผ่านการจัดกิจกรรมของครูประจำศูนย์

2) ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

มกราคม – กุมภาพันธ์ 2547

3) สถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กท้าวบุญเรือง

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) ตัวแทนคณะกรรมการศูนย์ 1 คน
- (2) ตัวแทนผู้ปกครองเด็ก 4 คน
- (3) คณะผู้วิจัย 3 คน
- (4) ครูประจำศูนย์ 2 คน

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- (1) คณะผู้วิจัยได้เชิญวิทยากรมาร่วมประชุมชี้แจงและสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลร่วมกับตัวแทนคณะกรรมการศูนย์และตัวแทนผู้ปกครอง
- (2) คณะผู้วิจัยนำเสนอแบบประเมินติดตามการนิเทศกับตัวแทนผู้ปกครองและตัวแทนกรรมการศูนย์ และร่วมกันพิจารณาแบบนิเทศ ประเมินผล เพื่อปรับให้เหมาะสมกับสภาพจริงของศูนย์และศักยภาพของผู้ประเมินด้วย
- (3) คณะผู้วิจัย ตัวแทนคณะกรรมการศูนย์และตัวแทนผู้ปกครองร่วมกันนิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตรฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 2 โดยผ่านการจัดกิจกรรมของครูประจำศูนย์และสอบถามปัญหาต่าง ๆ จากครูผู้ใช้หลักสูตร สัปดาห์ละ 1 ครั้ง
- (4) นำผลและข้อมูลที่ได้จากการนิเทศติดตามประเมินผลมารวบรวมสรุปเป็นรายเดือน แล้วนำไปวิเคราะห์ สังเคราะห์ในการเสวนาการประเมินผลการใช้หลักสูตรในเดือนมีนาคม 2547

6) ผลการดำเนินกิจกรรม

- (1) คณะกรรมการศูนย์และตัวแทนผู้ปกครอง มีความเข้าใจและมองเห็นความสำคัญของการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรในระดับหนึ่ง
- (2) ได้ร่วมประเมินนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรศูนย์พัฒนาเด็กทำบุญเรื่อง
- (3) คณะผู้วิจัย ตัวแทนคณะกรรมการศูนย์และตัวแทนผู้ปกครอง ได้ร่วมปฏิบัติการนิเทศและประเมินผลการใช้หลักสูตร
- (4) ได้ข้อมูลการประเมินผลการใช้หลักสูตรเป็นรายสัปดาห์ / รายเดือน

6.3.5 กิจกรรมปรับปรุงและพัฒนาสื่อพื้นบ้านประกอบกิจกรรม

เนื่องด้วยการจัดกิจกรรมในบางหน่วยที่ระบุในแผนและการจัดสภาพแวดล้อม เพื่อพัฒนาเด็กในศูนย์ มุ่งเน้นให้ใช้สื่อพื้นบ้านที่เน้นผลจากการศึกษาชุมชนในการวิจัยระยะที่ 1 ซึ่งในการวิจัยระยะที่ 2 ได้มีการจัดทำสื่อประเภทสื่อพื้นบ้านขึ้น 1 ครั้ง และได้ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมในการทดลองใช้หลักสูตรฉบับที่ร่างและฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 ไปแล้ว พบว่าสื่อพื้นบ้านที่ได้จัดทำขึ้นในครั้งนั้น ขาดหายไม่พอ ดังนั้นในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กโดยใช้หลักสูตร

ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2 มีความจำเป็นจะต้องปรับปรุงและพัฒนาขึ้นมาใหม่จำนวนหนึ่ง ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมดังกล่าวดังนี้

1) วัตถุประสงค์

(1) เพื่อปรับปรุงและพัฒนาสื่อพื้นเมือง ประกอบการจัดกิจกรรมการพัฒนาเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กทำบุญเรื่อง

2) ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

มกราคม – กุมภาพันธ์ 2547

3) สถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำบุญเรื่อง

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) ครูประจำศูนย์ 2 คน
- (2) กรรมการศูนย์
- (3) ชาวบ้านทำบุญเรื่อง 2 คน

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- (1) ครูประจำศูนย์ตรวจสอบจำนวนคุณภาพของสื่อพื้นบ้านประจำศูนย์เด็กเล็ก ในชั้นเด็กเล็ก อนุบาล 1
- (2) ครูประจำศูนย์ คณะกรรมการศูนย์ร่วมกันแก้ปัญหา โดยให้ชาวบ้านทำบุญเรื่อง (กลุ่มผู้สูงอายุ) จัดทำและซ่อมแซมสื่อพื้นบ้านเพิ่มเติมให้ โดยมอบเงินค่าจัดซื้อวัสดุให้
- (3) ครูประจำศูนย์นำสื่อพื้นบ้านที่ได้รับการซ่อมแซมและทำขึ้นใหม่มาใช้ประกอบกิจกรรมและจัดไว้ตามมุมในชั้นเรียน

6) ผลการดำเนินกิจกรรม

(1) เด็กในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำบุญเรื่อง มีสื่อพื้นบ้านเล่นและประกอบกิจกรรมการเรียนรู้อย่างพอเพียงและเหมาะสมตามวัย ซึ่งสื่อที่ได้รับการซ่อมแซมและจัดทำขึ้นใหม่ มีทั้งหมด 6 ประเภท จำนวน 62 ชิ้น ได้แก่ กำหมุ่น 10 ชิ้น ก๊อบแก๊ป 10 ชิ้น ดิสก์ 10 ชิ้น ลูกข่าง สะบ้า 20 ชิ้น รถกระป๋อง 10 ชิ้น และบันไดลิง 2 ชิ้น

6.3.6 กิจกรรม “การจัดทำหนังสือนิทานพื้นบ้านและวิถีทัศน์พิธีกรรม” ชุมชนทำบุญเรื่อง

จากการดำเนินงานการวิจัยในระยะที่ 1 คณะผู้วิจัยได้ข้อมูลการอบรมเลี้ยงดูเด็กเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น การอบรมเลี้ยงดูเด็กในชุมชนทำบุญเรื่องหลายด้าน เช่น เพลงกล่อมเด็ก นิทานพื้นบ้าน พิธีกรรมต่าง ๆ ประจำหมู่บ้าน ซึ่งได้นำมาจัดทำเป็นสื่อประเภทนิทานและเพลง

ใช้ประกอบกิจกรรมสำหรับเด็กในศูนย์ ตลอดการวิจัยในระยะที่ 2 จากการติดตามผลพบว่าหนังสือนิทานที่ทำในการวิจัยระยะที่ 2 มีความไม่เหมาะสมหลายประการ เช่น รูปภาพ เนื้อหา การใช้สีและขนาดรูปเล่ม ดังนั้นครูประจำศูนย์และคณะผู้วิจัยเห็นว่าสมควรจะต้องมีการปรับปรุงให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ประกอบทั้งหนังสือในชุดแรกที่จัดทำขึ้น ได้ชำรุดไปมากแล้ว จึงน่าจะดำเนินการจัดทำไปพร้อม ๆ กัน เทปเพลงกล่อมเด็กและวีดิทัศน์ VCD ที่สรุปกิจกรรมการวิจัย พิธีกรรมต่าง ๆ ที่จะส่งมอบให้กับองค์การบริหารส่วนตำบล ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสกว. ในช่วงของการสิ้นสุดการวิจัยด้วยเหตุผลดังกล่าวคณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการกิจกรรมนี้ต่อเนื่อง ระหว่างเดือนมกราคม – พฤษภาคม 2547

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อจัดทำเป็นหนังสือนิทานพื้นบ้านสำหรับเด็กของชุมชนท้าวบุญเรือง 7 เรื่อง
- (2) เพื่อจัดทำเทปเพลงกล่อมเด็กของชุมชนท้าวบุญเรือง
- (3) เพื่อจัดทำวีดิทัศน์สรุปกิจกรรมตลอดการวิจัยและพิธีกรรมในชุมชนท้าวบุญเรือง

2) ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

มกราคม – พฤษภาคม 2547

3) สถานที่

-

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) คณะผู้วิจัย
- (2) ครูประจำศูนย์พัฒนาเด็ก
- (3) นักศึกษาโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย
- (4) นักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษา

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- (1) คณะผู้วิจัยร่วมกับครูประจำศูนย์และคณะกรรมการฝ่ายการศึกษาของอบต.บ้านแหวน ประชุมพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้หนังสือนิทานพื้นบ้านที่เคยจัดทำขึ้นแล้วนำไปใช้
- (2) ได้นำปัญหาและข้อบกพร่องต่าง ๆ มาปรับปรุง โดยคณะผู้วิจัยได้ดำเนินการติดต่อนักศึกษาโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัยและนักศึกษาโปรแกรมวิชาศิลปศึกษาเข้าร่วมจัดทำหนังสือนิทานและเทปเพลงกล่อมเด็ก และติดต่อผู้จัดทำ VCD ชุดพิธีกรรมและสรุปกิจกรรมตลอดการวิจัยทั้ง 3 ระยะ

(3) เชิญคณะกรรมการและครูประจำศูนย์ร่วมตรวจสอบคุณภาพของสื่อทั้ง 3 ชนิดที่จัดทำขึ้น

6. ผลการดำเนินกิจกรรม

1. ได้นิทานพื้นบ้านสำหรับจัดกิจกรรมเด็กปฐมวัย 7 เรื่อง จำนวน 3 ชุด
2. ได้เทพเพลงกล่อมเด็กสำหรับจัดกิจกรรม จำนวน 3 ชุด
3. ได้ VCD ชุดพิธีกรรมของชุมชนบ้านท้าวบุญเรือง จำนวน 3 ชุด
4. ได้ VCD สรุปกิจกรรมการดำเนินการวิจัย จำนวน 3 ชุด

6.3.7 กิจกรรมพัฒนาบุคลากร : การอบรมเชิงปฏิบัติการ “การใช้สื่อสร้างสรรค์”

และการพัฒนาแบบฝึกทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย

ในส่วนของงานบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กท้าวบุญเรือง มีงานหลักที่จะต้องกระทำอย่างต่อเนื่อง คืองานพัฒนาบุคลากรและงานวิชาการ ดังนั้นกิจกรรมเหล่านี้ จึงได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ในกระบวนการวิจัยครั้งนี้

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการใช้สื่อสร้างสรรค์ให้แก่ครูประจำศูนย์
- (2) เพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจในการพัฒนาและใช้แบบฝึกทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัยให้แก่ครูประจำศูนย์

2) ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

มกราคม 2547

3) สถานที่

โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏเชียงใหม่

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) คณะผู้วิจัย
- (2) วิทยากร
- (3) ตัวแทนกรรมการศูนย์
- (4) ครูประจำศูนย์

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- (1) คณะผู้วิจัยได้ประสานกับคณะกรรมการศูนย์ให้ส่งครูประจำศูนย์ 2 คน เข้าร่วมอบรมเชิงปฏิบัติการ เรื่องการใช้สื่อสร้างสรรค์เพื่อพัฒนากระบวนการคิดกับการพัฒนา และ การใช้แบบฝึกทักษะการคิดสำหรับเด็กปฐมวัย โดยขอให้ตัวแทนคณะกรรมการศูนย์ และตัวแทนฝ่ายการศึกษาเข้าร่วมสังเกตการณ์ด้วย

6) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- (1) ครูประจำศูนย์ได้มีทักษะการจัดกิจกรรมและการใช้สื่อเพื่อพัฒนากระบวนการคิดของเด็กปฐมวัย
- (2) คณะกรรมการศูนย์และตัวแทนฝ่ายการศึกษาของอบต.บ้านแหวนได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง

6.3.8 กิจกรรม “วันเด็ก” ศูนย์พัฒนาเด็กบ้านทำบุญเรือง

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้เด็กได้สนุกสนานและแสดงออก
- (2) เพื่อฝึกทักษะการจัดกิจกรรมและการนำเสนอผลงานของครู
- (3) เพื่อเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครองและชุมชนร่วมกันจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก
- (4) เพื่อสนองนโยบายของรัฐบาลในการจัดงานวันเด็กแห่งชาติ

2) ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

10 มกราคม 2547

3) สถานที่

ศูนย์พัฒนาเด็กบ้านทำบุญเรือง

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) ผู้ปกครองเด็ก
- (2) เด็กของศูนย์พัฒนาเด็ก
- (3) กรรมการศูนย์
- (4) ครูประจำศูนย์
- (5) นักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันราชภัฏเชียงใหม่
- (6) ชาวบ้านทำบุญเรือง

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- (1) คณะกรรมการศูนย์ ครูประจำชั้น ตัวแทนผู้ปกครองร่วมกันประชุมเพื่อหารือเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมงานวันเด็กของศูนย์ทำบุญเรืองและพิจารณาหางบประมาณ โดยเฉพาะส่วนที่ควรจะได้รับจาก อบต. ที่ไม่เพียงพอ จึงควรจะได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานใดบ้าง

- (2) แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมทั้งฝ่ายของศูนย์ ผู้ปกครอง ชุมชนเพื่อรับผิดชอบงานในแต่ละฝ่าย

- (3) ดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนดไว้

6) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- (1) เด็กในศูนย์ได้รับความสนุกสนานและกล้าแสดงออก
- (2) ครู ผู้ปกครอง คณะกรรมการศูนย์ได้ร่วมกันทำงาน แก้ปัญหาาร่วมกัน
- (3) ครูประจำศูนย์ได้ฝึกทักษะการจัดและการนำเสนอผลงานด้วยตนเอง

6.3.9 กิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการ “เทคนิคการคัดกรองเด็กพิเศษ”

เนื่องด้วยการจัดการศึกษาในปัจจุบัน ได้มุ่งให้โอกาสเด็กทุกคนได้เข้ารับการศึกษอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะเด็กพิเศษ ดังนั้นครูในทุกระดับจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ ดังนั้นการที่ครูในระดับปฐมวัย จึงควรมีความรู้เกี่ยวกับเด็กพิเศษ ดังนั้นการที่ครูในระดับปฐมวัยมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดกรองเด็กพิเศษ จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาเด็กยิ่งขึ้น คณะผู้วิจัยและกรรมการศูนย์จึงจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการในครั้งนี้ โดยมีรายละเอียด คือ

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อให้ครูประจำศูนย์และคณะกรรมการศูนย์ ได้มีความรู้ ความเข้าใจ ความสำคัญ โครงการจำเป็นในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ
- (2) เพื่อให้ครูประจำศูนย์มีความรู้และเข้าใจเกี่ยวกับเทคนิคในการศึกษาเด็ก

2) ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

กุมภาพันธ์ 2547

3) สถานที่

ศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) ครูประจำศูนย์ 2 คน
- (2) คณะกรรมการศูนย์ 1 คน
- (3) ตัวแทนผู้ปกครอง 1 คน
- (4) ผู้แทนฝ่ายการศึกษา อบต. บ้านแหวน 1 คน

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- (1) คณะผู้วิจัยประสานงานกับหัวหน้าศูนย์การศึกษาพิเศษ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ขอความอนุเคราะห์วิทยากรให้การอบรมและเยี่ยมชมกิจกรรมของศูนย์การศึกษาพิเศษ

6) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- (1) ครูประจำศูนย์ มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมเด็กพิเศษ การเรียนรู้ร่วมชั้นและการคัดกรองเด็ก
- (2) คณะกรรมการศูนย์และตัวแทนฝ่ายการศึกษาอบต.บ้านแหวน ได้พัฒนาศักยภาพตนเอง

6.3.10 กิจกรรมการศึกษาดูงาน “พัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการศูนย์เด็กเล็ก”

ในช่วงระยะเดือนมกราคมถึงเดือนกุมภาพันธ์ 2547 ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านท่าบุญเรืองกำลังอยู่ในระหว่างการเปลี่ยนแปลง กล่าวคือได้มีการเลือกคณะกรรมการศูนย์ชุดใหม่เข้ามาดำเนินการ ดังนั้นคณะผู้วิจัยจึงได้สอบถามถึงความต้องการของคณะกรรมการศูนย์ชุดใหม่ ทราบว่ามีความต้องการศึกษาดูงานเพื่อเรียนรู้และพัฒนาศักยภาพของตนเอง จึงได้จัดกิจกรรมนี้ขึ้น

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อพัฒนาศักยภาพของคณะกรรมการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
- (2) เพื่อร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเครือข่ายการพัฒนาเด็ก

2) ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

16 กุมภาพันธ์ 2547

3) สถานที่

- (1) สถานรับเลี้ยงเด็กบ้านอินทรา อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
- (2) ศูนย์วิทยบริการ สถาบันราชภัฏเชียงใหม่

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) นายกอบต.บ้านแหวน 1 คน
- (2) อาจารย์ใหญ่โรงเรียนท่าบุญเรือง 1 คน
- (3) คณะกรรมการศูนย์
- (4) คณะผู้วิจัย 2 คน

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- (1) คณะผู้วิจัยได้ติดต่อประสานกับแหล่งศึกษาดูงาน โดยพิจารณาสถานรับเลี้ยงเด็กที่มีขนาดใกล้เคียงกับศูนย์พัฒนาเด็กท่าบุญเรือง แต่มีจุดเด่นที่สำคัญ คือผู้บริหารมีวิสัยทัศน์ด้านการบริหารจัดการศูนย์และงานพัฒนาเด็กที่ชัดเจน และประสานความสำเร็จในงานพัฒนาเด็ก และติดต่อวิทยากรจากสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ มาเสวนาเกี่ยวกับเทคนิคการบริหารองค์กร เบื้องต้นให้แก่คณะกรรมการศูนย์

6) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- (1) คณะกรรมการศูนย์มีความรู้ ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการ
การเงิน
- (2) คณะกรรมการศูนย์ได้แนวคิดและประสบการณ์ในการบริหารจัดการ
ศูนย์เด็กเล็ก และสามารถประยุกต์ใช้ในการพัฒนาศูนย์ได้

6.3.11 กิจกรรมการพัฒนาสภาพแวดล้อมเพื่อพัฒนาเด็ก “ศาลาแห่งภูมิปัญญาไทย”

เนื่องด้วยในการวิจัยระยะที่ 2 คณะกรรมการศูนย์ได้ร่วมไปศึกษาดูงาน
หลาย ๆ แห่ง ก็ได้้นำแนวคิดมาปรับปรุงสภาพแวดล้อมของศูนย์เป็นระยะ ๆ อย่างต่อเนื่อง จน
กระทั่งได้มีความคิดเห็นร่วมกันว่า น่าจะได้มีการจัดทำสถานที่สำหรับเด็กได้ใช้อ่านหนังสือ เล่น
สื่อบ้าน เก็บสื่อบ้านให้เป็นระบบ จึงเกิดกิจกรรมโครงการพัฒนา “ศาลาแห่งภูมิปัญญาไทย”
ขึ้น

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อพัฒนาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย
- (2) เพื่อพัฒนาสถานที่ที่เหมาะสม สำหรับให้เด็กในศูนย์มาร่วมทำกิจ
กรรมสร้างสรรค์
- (3) เพื่อพัฒนาสถานที่จัดเก็บและจัดเสนอผลงานของเด็กให้เป็นระบบ

2) ระยะเวลาดำเนินกิจกรรม

มกราคม - กุมภาพันธ์ 2547

3) สถานที่

ศาลาอเนกประสงค์หน้าศูนย์พัฒนาเด็กทำบุญเรือง

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) คณะกรรมการศูนย์ 7 คน
- (2) คณะผู้วิจัย 5 คน
- (3) ครูประจำศูนย์ 2 คน
- (4) ตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน 4 คน
- (5) ตัวแทนผู้ปกครอง 3 คน

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

- (1) ทุกฝ่ายประชุมร่วมกันพิจารณาถึงความเป็นไปได้ ความคุ้มค่าและ
การจัดสรรงบประมาณ และรูปแบบของศาลา จนกระทั่งได้ข้อสรุป จึงได้มอบให้คณะกรรมการ
ศูนย์ฝ่ายอาคารสถานที่ไปดำเนินการ โดยชักชวนชาวบ้านและผู้ปกครองมาร่วมมือ

(2) เมื่อศาลาได้พัฒนาเสร็จแล้ว ครูประจำศูนย์ก็ได้ดำเนินการจัดนำผลงาน หนังสือ ของเล่นเด็กพื้นเมืองเข้ามาจัดเก็บ วางระเบียบ กติกาของการเข้าไปใช้ศาลาให้เด็กในศูนย์ฟัง

6) ผลการดำเนินงานกิจกรรม

- (1) สภาพแวดล้อมของศูนย์ระยะ 2 คีชีน
- (2) ศูนย์มีที่จัดเก็บของเล่นพื้นเมือง หนังสือที่เป็นระบบชัดเจนขึ้น
- (3) เด็กในศูนย์พัฒนาการเด็กทำบุญเรื่อง มีสถานที่เล่นที่เหมาะสมและได้เรียนรู้ระเบียบ กติกาในการเล่นที่เหมาะสม

6.3.12 กิจกรรมการสะท้อน “องค์ความรู้สู่ชุมชน”

เมื่อได้มีการวิจัยได้ดำเนินงานสิ้นสุดโครงการ คณะผู้วิจัยได้ร่วมทบทวนองค์ความรู้ที่ได้รับกับจุดมุ่งหมายการวิจัยที่ได้ตั้งไว้ รวมทั้งข้อสังเกตต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน จึงได้ข้อสรุปว่าควรจัดกิจกรรมเสวนาร่วมกับชุมชนขึ้น เพื่อได้สะท้อนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ชุมชนได้รับทราบและตรวจสอบ จึงทำให้เกิดกิจกรรมดังกล่าวนี้ขึ้น

1) วัตถุประสงค์

- (1) เพื่อสะท้อนองค์ความรู้ที่ได้รับจากการดำเนินการวิจัยให้แก่ชุมชน
- (2) เพื่อให้ชุมชนได้ร่วมกันตรวจสอบข้อมูลและองค์ความรู้ที่ได้รับก่อนการเขียนรายงานการวิจัยฉบับสมบูรณ์
- (3) เพื่อสะท้อนแนวคิด ความรู้ต่าง ๆ ให้แก่เครือข่ายเด็กเล็กในชุมชนอื่น ๆ

2) ระยะเวลาดำเนินการกิจกรรม

23 พฤษภาคม 2547

3) สถานที่

ห้องประชุมองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน อ.หางดง จ.เชียงใหม่

4) ผู้เข้าร่วมกิจกรรม

- (1) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน 1 คน
- (2) ปลัดอบต.บ้านแหวน 1 คน
- (3) สมาชิกอบต.บ้านแหวน 12 คน
- (4) ประธานศูนย์เด็กและครูประจำศูนย์เด็กทั้ง 4 ศูนย์
- (5) ตัวแทนชุมชน 16 คน
- (6) ตัวแทนเครือข่ายเด็ก 2 คน
- (7) ผู้บริหารโรงเรียน 2 คน

5) วิธีการดำเนินกิจกรรม

(1) คณะผู้วิจัยได้ประชุมวางแผนร่วมกันเกี่ยวกับประเด็น องค์ความรู้ที่จะนำเสนอต่อชุมชนในเวที สถานที่ที่จะจัด กลุ่มเป้าหมาย

(2) ที่ประชุมได้แบ่งงานความรับผิดชอบในแต่ละประเด็นของการเสนอ
ดังนี้

นายสมบุญ รอบรู้

สถานที่ประสานกลุ่มเป้าหมายและนำเสนอความสำคัญของปัญหา

นายอินทน์ พันธุรักษา

องค์ความรู้ด้านการบริหารจัดการศูนย์ฯ

นางกัณต์ฤทัย นาห้วยทราย

องค์ความรู้ด้านการพัฒนาหลักสูตร / การจัดนิทรรศการ

นางเยี่ยมลักษณ์ อุดการ

องค์ความรู้การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและภาพรวมการดำเนินการวิจัย

(3) ดำเนินการจัดเวทีตามที่ได้เตรียมงานและสรุปผลการจัดงานเวที
สะท้อนองค์ความรู้สู่ชุมชน

6) ผลการดำเนินกิจกรรม

(1) ชุมชนได้รับองค์ความรู้ที่ได้จากการทำวิจัย

(2) ชุมชนได้ร่วมกันตรวจสอบองค์ความรู้ที่เกิดจากการวิจัย

(3) เครือข่ายพัฒนาเด็กได้รับความรู้ แนวคิดที่ได้จากการวิจัยและสามารถนำไปขยายผลการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กต่อเนื่องต่อไป เช่น ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลหนองตอง อ.หางดง จ.เชียงใหม่

บทที่ 4

ผลการวิจัยและวิจารณ์

จากการดำเนินการวิจัย ตามกิจกรรมการวิจัยที่กำหนดไว้ คณะผู้วิจัยสามารถนำมาสู่การประมวลผลการวิจัย เพื่อตอบโจทย์วิจัย คำถามการวิจัยและวัตถุประสงค์การวิจัยได้ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยองค์กรชุมชนตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
2. รูปแบบและการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยองค์กรชุมชนตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่
3. การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

โดยแต่ละประเด็นขอนำเสนอผลที่เกิดขึ้นจากการวิจัยและข้อวิจารณ์ดังนี้

1. การพัฒนารูปแบบศูนย์พัฒนาเด็กเล็กด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยองค์กรชุมชนตำบลบ้านแหวน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่

ผลจากการวิจัย พบว่ารูปแบบของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำบุญเรื่อง เป็นรูปแบบของศูนย์เด็กปฐมวัยที่จัดตั้งขึ้นโดยชุมชน ที่มีจุดเน้นสำคัญ คือเป็นศูนย์พัฒนาเด็กที่มีการบริหารจัดการโดยตัวแทนของประชาคมหมู่บ้าน ระเบียบต่าง ๆ ที่นำมาบริหารจัดการต้องมาจากคณะกรรมการของศูนย์ที่มาจากตัวแทนของประชาคม รวมทั้งงบประมาณหลักก็ถือเป็นการระดมของคนในชุมชน ซึ่งรูปแบบดังกล่าวนี้จัดเป็นศูนย์เด็กปฐมวัย รูปแบบหนึ่งใน 3 รูปแบบของศูนย์เด็กปฐมวัยในประเทศไทย ดังที่เยาวพา เดชะคุปต์ (2542, 57) ได้กล่าวว่าศูนย์เด็กปฐมวัยที่มีอยู่ในประเทศไทยขณะนี้มีอยู่ 3 รูปแบบ และรูปแบบที่ 3 คือรูปแบบศูนย์เด็กปฐมวัยที่ชุมชนเป็นผู้จัดตั้ง โดยมี คณะบุคคลเป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในรูปแบบของคณะกรรมการ แต่ละศูนย์จะมีระบบการบริหาร ไม่เหมือนกัน

สำหรับศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำวญเรื่อง ที่องค์กรชุมชนได้ร่วมกันพัฒนาขึ้น มีกระบวนการที่สำคัญอยู่ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 8 ร่วมประเมิน
ขั้นที่ 7 ร่วมกันปฏิบัติการพัฒนา
ขั้นที่ 6 ศึกษารูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
ขั้นที่ 5 ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการประจำศูนย์
ขั้นที่ 4 ร่วมวางแผน
ขั้นที่ 3 สร้างความเข้าใจและร่วมเรียนรู้
ขั้นที่ 2 สะท้อนข้อมูลสู่ชุมชน
ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพที่แท้จริงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก

ขั้นที่ 1 ศึกษาสภาพที่แท้จริงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในชุมชน กรณีของตำบลบ้านแหวน อำเภอลำดอง จังหวัดเชียงใหม่ เดิมมีศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเดิมอยู่แล้ว 4 ศูนย์ ดังนั้นก่อนการพัฒนาจึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องทราบข้อมูล สภาพที่แท้จริงของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นอยู่ ดังนั้น คณะวิจัยและนายกองค์การบริหารส่วนตำบลและประชาคมหมู่บ้าน จึงร่วมกันค้นหาข้อมูลที่แท้จริงในทุก ๆ ด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอยู่ในตำบล ซึ่งพบว่ามีความแตกต่างกัน ประเด็นที่สำคัญและที่มีทุกศูนย์ฯ คือผู้นำของชุมชนและผู้บริหารศูนย์ยังไม่ได้ตระหนักและเข้าใจถึงความสำคัญของการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ปัญหาความขัดแย้งด้านการดำเนินงานของคณะกรรมการศูนย์กับผู้บริหารโรงเรียน การบริหารงบประมาณของศูนย์ สภาพอาคารของศูนย์ ไม่เหมาะสม สภาพแวดล้อมศูนย์ไม่เหมาะสม คุณวุฒิของครูประจำศูนย์ ไม่เหมาะสม กล่าวคือบุคลากรส่วนใหญ่ไม่ได้จบการศึกษาปฐมวัย คุณวุฒิอยู่ในระดับประถม – มัธยมศึกษาตอนต้น เป็นต้น ซึ่งปัญหาดังกล่าวนี้นี้ล้วนแต่จะทำให้เกิดอุปสรรคต่อการพัฒนาเด็กในเชิงคุณภาพทั้งสิ้น

ขั้นที่ 2 สะท้อนข้อมูลสู่ชุมชน การนำข้อมูลคืนกลับให้ชุมชนได้ร่วมรับทราบ เป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่ง ถือเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นการสร้างความรู้สึกของการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นเริ่มต้น ดังนั้นหลังจากการศึกษาและสำรวจข้อมูลที่ชัดเจนแล้ว คณะผู้วิจัย นายกอบต. บ้านแหวนรวมทั้งสมาชิกอบต.ประชาชนประชาคมได้ร่วมกันจัดเวทีเสวนาชาวบ้านขึ้น ในแต่ละชุมชนได้รับทราบ ในเวทีนี้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและมีข้อเสนอแนะต่าง ๆ เกี่ยวกับ

การพัฒนาศูนย์เด็กของชุมชน แต่ก็ยังมีประเด็นที่สำคัญอีกเรื่องหนึ่ง คือชาวบ้านบางส่วนก็ยังไม่เข้าใจว่าทำไมชุมชนจะต้องเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ ทั้งที่ศูนย์พัฒนาเด็กก็มีผู้ดูแลอยู่แล้ว

ขั้นที่ 3 สร้างความเข้าใจและร่วมเรียนรู้ เมื่อชุมชนได้ร่วมรับทราบข้อมูลในทุกด้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่มีอยู่เดิมแล้ว การจะผลักดันหรือสร้างแนวร่วมไปสู่การพัฒนาในขั้นต่อไปนั้น ปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง คือความรู้ ความเข้าใจและการตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาของคนในชุมชน ซึ่งจากการจัดเวทีหลายครั้งคณะผู้วิจัยและผู้นำชุมชน พบว่าชาวบ้านยังขาดความเข้าใจในบทบาทของชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทั้งที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติอย่างชัดเจน ดังนั้นคณะผู้วิจัยและนายก อบต. จึงให้ประธานประชาคมหมู่บ้านจัดเวทีชาวบ้านเกี่ยวกับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย กับ การมีส่วนร่วมของชุมชนขึ้น ทำให้ชาวบ้านมีความเข้าใจในบทบาทของตัวเองและเห็นความสำคัญของการศึกษา รวมทั้งเข้าใจเรื่องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากยิ่งขึ้น ในที่สุดชุมชนโดยประชาคมหมู่บ้านก็ร่วมกันลงมติเห็นชอบที่จะให้พัฒนาศูนย์เด็กของชุมชนขึ้น โดยเฉพาะในส่วนของหมู่บ้านทำบุญเรือง มีจุดเน้นให้มีการบริหารจัดการโดยชุมชน ในรูปของประชาคมหมู่บ้านที่ได้รับงบประมาณหลักจากอบต.บ้านแหวน มาดำเนินการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของชุมชน

ขั้นที่ 4 ร่วมวางแผน เมื่อชุมชนมีมติให้ดำเนินการพัฒนาศูนย์เด็กเล็กของชุมชนแล้วประชาคมหมู่บ้านก็ร่วมกันวางแผนปรึกษาหารือเกี่ยวกับเงินทุนและรูปแบบการบริหารจัดการในส่วนของการบริหารส่วนตำบลบ้านแหวน ได้ประชุมร่วมกันจัดทำแผนงบประมาณของตำบล โดยที่ประชุมมีมติให้บรรจุแผนการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยขึ้นมารองรับ เพื่อการจัดสรรงบประมาณประจำปี 2546 มาสนับสนุนการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กที่เป็นรูปธรรม

ขั้นที่ 5 ดำเนินการคัดเลือกคณะกรรมการประจำศูนย์ ชุมชนโดยประชาคมหมู่บ้านได้เชิญประชาชนในหมู่บ้านเข้าร่วมประชุมดำเนินการคัดเลือกบุคคล แล้วนำรายชื่อที่ได้คัดเลือกเสนอให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านแหวนแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก คณะกรรมการเมื่อได้รับการแต่งตั้งแล้วร่วมกันคัดเลือกประธาน กรรมการแต่ละฝ่ายและวางแผนร่วมกันดำเนินการพัฒนาศูนย์ต่อไป

ขั้นที่ 6 ศึกษารูปแบบของศูนย์และการบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จากการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ขั้นที่ 1 – 5 นั้น คณะกรรมการเพียงแต่ได้ข้อมูลในภาพรวม กล่าวคือได้ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพปัญหาก่อนการพัฒนาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก แหล่งของงบประมาณหลัก รูปแบบการบริหารจัดการของศูนย์ว่าเป็นเรื่องของชุมชน แต่สิ่งที่ยังไม่ทราบคือ **“วิธีการที่จะพัฒนา”** ดังนั้นในขั้นที่ 6 คณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจึงได้ดำเนินการจัดเวทีประชาคม เมื่อวิเคราะห์ศักยภาพของชุมชนทำวญญูเรื่องและศักยภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในเชิงลึกอีกครั้ง ทำให้ได้ทราบศักยภาพที่แท้จริงในชุมชนและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ข้อมูลส่วนนี้นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินการในขั้นที่ 7 กล่าวคือทำให้คณะผู้วิจัย คณะกรรมการของศูนย์พัฒนาเด็กและผู้มีส่วนร่วมได้ร่วมกันรับรู้ปัจจัย เงื่อนไขที่เป็นทั้งจุดเด่นและจุดด้อย อันจะนำมาใช้ในการสนับสนุนงานการพัฒนา เช่น ปัจจัยที่เด่น ได้แก่ เป็นชุมชนที่มีพลังความสามัคคี มีทุนต่าง ๆ ในชุมชนมาก มีบุคลากรที่มีความรู้ด้านการศึกษา มีทุนด้านภูมิปัญญามาก กลุ่มผู้สูงอายุมีความเข้มแข็งมาก ปัจจัยที่เป็นข้อด้อย ได้แก่ การบริหารจัดการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กยังไม่เป็นระบบ ตรวจสอบไม่ได้ คุณภาพงานด้านวิชาการ การพัฒนาเด็กอยู่ในเกณฑ์ต่ำ บุคลากรประจำศูนย์ยังไม่มีคุณภาพ เป็นต้น

จากข้อมูลเหล่านี้ คณะผู้วิจัยและคณะกรรมการศูนย์จึงได้นำมาร่วมกันวางแผนและเขียนแผนปฏิบัติการในการพัฒนา (รายละเอียดในบทที่ 3)

ขั้นที่ 7 ร่วมกันปฏิบัติการพัฒนา การปฏิบัติการในขั้นนี้ คณะผู้ดำเนินการวิจัยและคณะกรรมการประจำศูนย์ รวมทั้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีการประชุมร่วมกัน เพื่อวิพากษ์แผนปฏิบัติการที่ได้ร่วมกันเขียนขึ้น หลังจากได้รับความเห็นชอบแล้ว ก็เริ่มปฏิบัติการพัฒนาไปตามลำดับ ซึ่งในขั้นที่ 7 มีจุดเน้นของการพัฒนา 2 ประเด็นที่สำคัญ คือการบริหารจัดการกับงานวิชาการ สำหรับการบริหารจัดการ คณะกรรมการได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานโดยกำหนดโครงสร้างของการบริหารงานศูนย์ บทบาทหน้าที่ของบุคลากร งานต่าง ๆ ภายในศูนย์ โดยมีการร่างเป็นระเบียบข้อปฏิบัติข้อกำหนดที่เป็นลายลักษณ์อักษร เป็นต้น ในส่วนของงานวิชาการ คณะผู้วิจัยร่วมกับคณะกรรมการศูนย์ ครูประจำศูนย์และตัวแทนผู้ปกครองร่วมกันจัดทำหลักสูตรที่บูรณาการภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทำวญญูเรื่องและนำไปทดลองใช้ และร่วมกันประเมินงานในทุก ๆ ด้านร่วมกันอย่างต่อเนื่อง